

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Κυρίες και κύριοι μέτοχοι,

Το 2016 αποτέλεσε έτος σταθεροποίησης για την ελληνική οικονομία και με τις συνεχιζόμενες μεταρρυθμίσεις ευελπιστούμε να εξαλειφθούν πλήρως οι υφεσιακές τάσεις που τόσο μας ταλαιπώρησαν όλα αυτά τα χρόνια. Το 2016 η μείωση της αβεβαιότητας και οι αντοχές του υγιούς τμήματος του επιχειρηματικού τομέα που επιβίωσε της κρίσης αντιστάθμισαν τις πιέσεις στην κατανάλωση και τις επενδύσεις από την εντεινόμενη δημοσιονομική προσπάθεια. Η επίτευξη ενός υψηλότερου πρωτογενούς πλεονάσματος σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης – υπερπολλαπλάσιου των αρχικών εκτιμήσεων – αλλά και συνολικού πλεονάσματος, επιστεγάζει μία μακροχρόνια και δύσκολη προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής δίνοντας ώθηση στην αξιοπιστία της χώρας. Αν και η σημαντική δημοσιονομική υπεραπόδοση – η οποία απορρόφησε αντίστοιχους πόρους από τον ιδιωτικό τομέα -- σε συνδυασμό με την οριακή μόνο χαλάρωση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, δεν διευκόλυναν την ταχύτερη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας, υπήρξαν κάποια πρώτα σημάδια ομαλοποίησης. Οι τραπεζικές καταθέσεις τείνουν να σταθεροποιηθούν σε ετήσια βάση και οι συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, πελατών και προμηθευτών εμφάνισαν, επίσης, σημάδια ομαλοποίησης όπως και το κόστος δανεισμού των μεγάλων, κυρίως, επιχειρήσεων από τις αγορές.

Ο βιώσιμος και περισσότερο ανταγωνιστικός επιχειρηματικός τομέας φαίνεται να βρίσκει το βηματισμό του σε ένα περιβάλλον που παραμένει δύσκολο, κεφαλαιοποιώντας τα οφέλη από τις επώδυνες αναπροσαρμογές κατά τη διάρκεια της κρίσης, αυξάνοντας την εξωστρέφεια και ενισχύοντας τη θέση του στην εγχώρια αγορά. Η ενίσχυση της μεταποιητικής δραστηριότητας κατά 4,2% το 2016 – ο ισχυρότερος ρυθμός από το 2007 – και ο δυναμισμός ειδικά των υποκλάδων υπηρεσιών που σχετίζονται με τον τουρισμό, καταδεικνύουν το αναπτυξιακό δυναμικό, το οποίο αρχίζει να εκδηλώνεται μετά από μία παρατεταμένη περίοδο συρρίκνωσης. Παράλληλα, όμως, η σωρευτική επιβάρυνση από την πολυετή κρίση είναι εμφανής, τόσο στα νοικοκυριά όσο και σε μεγάλο τμήμα του επιχειρηματικού τομέα, με τη διαδικασία επούλωσης των τραυμάτων και τη διασαφήνιση της βιωσιμότητας, ή μη, των λιγότερο ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων να βρίσκεται σε εξέλιξη. Όπως καταδεικνύει το υψηλό ποσοστό

των Κόκκινων Δανείων που ρυθμίζονται, οι τράπεζες θα μπορούσαν να προχωρήσουν ταχύτερα σε ρυθμίσεις προς όφελος των επιχειρήσεων, των τραπεζών και των μετόχων τους, εάν το νομοθετικό περιβάλλον άφηνε μεγαλύτερα περιθώρια πρωτοβουλιών στις τράπεζες. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις του Μαΐου ανοίγουν παράθυρα για ευκολότερες λύσεις και ευελπιστούμε στην πλήρη την εφαρμογή τους για να πετύχουμε υψηλά ποσοστά επιτυχίας. Η αύξηση της απασχόλησης και η τάση σταθεροποίησης των μισθών αποτέλεσαν, επίσης, μία θετική παράμετρο, η οποία θα πρέπει, όμως, να επαυξηθεί με άνοιγμα θέσεων εργασίας υψηλότερης ποιότητας, πλήρους απασχόλησης και υψηλότερων αμοιβών που εξαρτάται και από την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.

Το τραπεζικό σύστημα, μετά τους σημαντικούς κλυδωνισμούς το 2015 με την κορύφωση της ελληνικής κρίσης, τον τελευταίο γύρο φυγής κεφαλαίων, την ενεργοποίηση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων και, εντέλει, την επιτυχή ολοκλήρωση ενός νέου γύρου ανακεφαλαιοποίησης, προσπαθεί και επιτυγχάνει μία νέα ισορροπία. Με δεδομένη την ισχυρή κεφαλαιακή αφετηρία, το 2016 ήταν ένα έτος αποφασιστικής προώθησης των σχεδίων αναδιάρθρωσης, προόδου στην αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων και τερματισμού της αιμορραγίας ρευστότητας. Η Εθνική Τράπεζα πρωταγωνίστησε σε όλα σχεδόν τα μέτωπα, ενισχύοντας περαιτέρω τους ήδη εξαιρετικά υψηλούς δείκτες κεφαλαιακής της επάρκειάς μέσω και πωλήσεων στοιχείων του ενεργητικού, ενώ ανταποκρίθηκε επιτυχώς και στην επίτευξη των ετήσιων στόχων για αποκλιμάκωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και ανοιγμάτων με αποτέλεσμα να υπερβούν τους στόχους που έχει θέσει ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Στήριξης (EME – SSM), ο επόπτης μας στην ΕΚΤ. Ειδικότερα, μέσω των πωλήσεων στοιχείων του ενεργητικού, με προεξέχουσα την πώληση της Finansbank, ενίσχυσε τους κεφαλαιακούς της δείκτες μειώνοντας το σταθμισμένο για κίνδυνο ενεργητικό της, διασφάλισε επιπρόσθετη ρευστότητα και αποπλήρωσε, όπως είχε δεσμευτεί, τις μετατρέψιμες ομολογίες που είχε εκδώσει στα πλαίσια της τελευταίας ανακεφαλαιοποίησης. Η πώληση της UBB Βουλγαρίας και της Εθνικής Ασφαλιστικής θα συμβάλλουν στο να διατηρήσει η ΕΤΕ ένα ακόμη μεγαλύτερο μαξιλάρι ασφάλειας πάνω από το επιτρεπόμενο ελάχιστο όριο κεφαλαιακής επάρκειας.

Παράλληλα, η ΕΤΕ διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στη σημαντική μείωση της εξάρτησης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από το συνολικό δανεισμό από το ΕΛΑ και το Ευρωσύστημα γενικότερα. Συγκεκριμένα, η εξάρτηση του ελληνικού τραπεζικού

συστήματος από το ELA περιορίστηκε κατά €43,1δισ. και συνολικά από το Ευρωσύστημα κατά €60δισ. μεταξύ Ιουνίου 2015 και Δεκεμβρίου 2016, και διαμορφώθηκαν σε €42,7δισ. και €66,6δισ., αντιστοίχως, στα τέλη του 2016. Η ΕΤΕ έχει τον ισχυρότερο δείκτη καταθέσεις προς δάνεια.

Το 2017 ξεκινά από μία πιο σταθερή αφετηρία, τόσο για τις τράπεζες, όσο και για την οικονομία και επισφραγίζεται από την πρόοδο στον τομέα των μεταρρυθμίσεων όπως αξιολογείται από τους Θεσμούς. Η μεγάλη πρόκληση για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα έγκειται στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ώστε να μην αποτελέσουν τροχοπέδη, τόσο για τις επιδόσεις του τραπεζικού συστήματος όσο και στη διαδικασία ανάκαμψης της οικονομίας. Η στρατηγική προτεραιότητα που έχει δοθεί σε αυτόν τον τομέα από τις τράπεζες, σε συνδυασμό με την πλήρη ενεργοποίηση του αναβαθμισμένου θεσμικού πλαισίου, αναμένεται να παρέχουν ώθηση σε αυτή τη διαδικασία. Η ανάκαμψη της ρευστότητας είναι αλληλένδετη με την ανάκαμψη της οικονομίας και την περαιτέρω ενίσχυση της εμπιστοσύνης, προκειμένου να δημιουργήσουν, συνδυαστικά, βάσιμες προοπτικές χαλάρωσης ή άρσης των κεφαλαιακών ελέγχων. Η ολοκλήρωση της 2^{ης} αξιολόγησης, σε συνδυασμό με τη διασαφήνιση της μελλοντικής δημοσιονομικής στρατηγικής, καθώς και της στρατηγικής περαιτέρω μείωσης του μεσομακροπρόθεσμου κόστους εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, μπορούν να αποτελέσουν ορόσημα για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και την επιτάχυνση της διαδικασίας οικονομικής ανάκαμψης. Οι ανωτέρω εξελίξεις, σε συνδυασμό με ενδεχόμενες αυξήσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας και πιθανή συμμετοχή στο πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ, μπορούν να προσδώσουν πολλαπλά οφέλη, τόσο στη διαδικασία ανάκαμψης, όσο και στην ευόδωση των επιχειρηματικών σχεδίων των τραπεζών, που θα δώσουν μία ισχυρότερη ώθηση στην οικονομική ανάκαμψη. Παραμένω αισιόδοξος, η Ελλάδα έχει το ανθρώπινο δυναμικό να μας βγάλει από την παρατεταμένη κρίση, όπως το έχει αποδείξει σε παρόμοιες καταστάσεις στην πρόσφατη ιστορία μας. Βεβαίως όμως για να επανέρθει η οικονομία σε σταθερή τροχιά δυναμικής ανάπτυξης πρέπει να συνεχιστεί το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα, ειδικότερα είναι αναγκαία συνθήκη η επίσπευση των χρονοβόρων (10-20χρόνια) δικαστικών διαδικασιών έως την ανέκκλητη απόφαση και στην αλλαγή νοοτροπίας του κρατικού μηχανισμού αγκαλιάζοντας τον πολίτη και επιχειρηματία και όχι να τον απομακρύνει.

Η Εθνική Τράπεζα μεταξύ άλλων προχώρησε σε αναδιάρθρωση του Διοικητικού της Συμβουλίου ώστε η σύνθεσή του να είναι σύμφωνη με τον νόμο και τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Εποπτείας (ΕΜΕ). Σήμερα συμμετέχουν ξένοι ειδικοί που διαχειρίστηκαν στο εξωτερικό αντίστοιχες τραπεζικές κρίσεις (Ιρλανδία, Βέλγιο, Σκανδιναβικά κράτη και Σλοβενία) και μας μεταδίδουν την πολύτιμη εμπειρία τους. Επίσης ενισχύθηκε σημαντικά ο τομέας της Εταιρικής Διακυβέρνησης, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Διαχείρισης Κινδύνων, με αποτέλεσμα η Εθνική Τράπεζα να είναι στην πρώτη γραμμή των Ευρωπαϊκών τραπεζών σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Το προσωπικό της ΕΤΕ εργάστηκε με επιτυχία για την αντιμετώπιση όλων των προκλήσεων που γέννησε η κρίση και θα συνεχίσει να εργάζεται αποτελεσματικά για το μετά την κρίση νέο ξεκίνημα της Εθνικής, μέσα στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαμορφώνεται και με την είσοδο της ψηφιακής τεχνολογίας στον τραπεζικό τομέα. Και για πρώτη φορά εισάγαμε στην Ελλάδα ένα πρόγραμμα διαδοχής (Succession Planning), σύμφωνα με τα πρότυπα που εισηγείται ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΕ) της ΕΚΤ συμπεριλαμβανομένων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανωτάτων στελεχών της τράπεζας. Όπως αναφέρω στην από 26 Απριλίου επιστολή μου, το πρώτο στάδιο προβλέπεται ότι θα ολοκληρωθεί στο τέλος του 2017.